

РУБЕН ТА КОЛЬОРОВІ АУРИ

Коли яскраве світло в кінці тунелю засліплює мені очі, я мружуся. Автобус минає музей Гугенгайма з його хаотичними лініями та дивакуватими вигинами. Ми їдемо далі, і наступне, що я бачу — це гігантський собака заввишки метрів тринадцять, зроблений ніби з різнокольорових квітів. Удалині між готичною церквою та помаранчевими дахами багатоквартирних будинків я помічаю тонку башту, що проштрикує небо, наче спис.

Я в іспанському місті Більбао, що розташоване на крайній півночі Піренейського півострова. Година дуже рання, але температура вже наполегливо повзе догори. У мене зустріч з моїм колегою — журналістом, який, сподіваюся, допоможе мені трохи краще зрозуміти особливих людей. Але спершу я маю зрозуміти його самого.

На величезному круговому перехресті я виходжу з автобуса та намагаюся зрозуміти, куди з семи поворотів мені йти. Звісно, я вдячна своєму мозку за здатність створити внутрішню мапу місцевості, але куди повернути, я так поки що й не зрозуміла. Перш ніж я наважуюся запитати дорогу в когось з іспанців, десь здалеку починає лунати гітарна версія «Чікітіті» гурту АВВА, і я вирішую йти на звук.

Мелодія виводить мене на берег річки Нервьон, що, протікаючи через усе місто, ділить його на райони. Пункт мого призначення неподалік, за містком — будинок опери під назвою Teatro Arriaga. Умостившись на сходах амфітеатру на вході, уважно вивчаю перехожих.

Густа чорна борода, окуляри з чорною оправою та велична статура — тридцятирічного Рубена Діаса Кав'єдеса важко не помітити. Він іде до мене, і я зняковіло махаю йому рукою, спускаючись сходами. Ми зустрічаємося внизу. Я простягаю йому руку, але він мій жест ігнорує.

— Ми, іспанці, робимо це інакше, — цілує мене в обидві щоки.

Я, напевне, маю дуже здивований вигляд. Та не через поцілунки, а через те, як лунає його голос.

— Як вам мій акцент? — питає Рубен. — Мені всі кажуть, ніби моя англійська як у природженого джентльмена.

Я сміюся, і ми починаємо невимушено спілкуватися, поки Рубен веде мене до історичного центру Більбао на традиційний баскський сніданок: велику чашку чорної кави.

Дорогою до кав'ярні заплутаними бруківками Рубен розповідає, що приїхав до Більбао з невеличкого селища на узбережжі, де працює у видавництві журналу сучасного мистецтва. Донедавна він жив у Мадриді, потім — у Барселоні, але вирішив переїхати до провінції, щоб знайти баланс у житті. Чоловік вважає, що гори і зелену природу «за гроші не купиш». У рідному містечку Руїлоба, де й досі живе його рідня, Рубен почав нове життя. Старший з трьох братів, він мав непримітне, та щасливе дитинство. Рубену було двадцять один, коли він уперше дізнався про свої надзвичайні здібності, та щоб вивідати, я питаю його про те, що йому точно не сподобається.

— Рубене, ти мене за це слово зненавидиш, але скажи: ти дійсно бачиш аури?

Рубен глибоко вдихає.

— Так, напевне. Але це лише якщо в тебе потім є три години, аби це все людині пояснити, — каже він. — Але якщо часу обмаль, і ти просто обмовляєшся комусь про це, то тебе одразу вважають чарівним лепреконом або... — він замислюється, підшукуючи у своєму лексиконі потрібне слово, — або брехлом.

У 1997 році Лофтур Гісурарсон з Рейк'явіка запросив до свого дослідницького центру десять людей з особливими здібностями. Усі вони стверджували, що можуть бачити ауру людини.

ШАРОН ТА ЇЇ СВІТ НАВИВОРИТ

1952 рік

Одного погожого дня Шарон грала в піжмурки з друзями. Вони бігали навколо дівчини, якій зав'язали очі, та реготали, намагаючись утекти від неї, проте Шарон швидко схопила когось за рукав і стягла з голови пов'язку.

— Ти програв! — вигукнула вона.

Раптом Шарон розгублено озирнулася довкола та почала панікувати: дім, вулиця — усе здавалося їй незнайомим. Вона й гадки не мала, де перебуває.

Дівчина побігла на заднє подвір'я, де сиділа її мати, гріючись на сонечку.

— Що ти тут робиш? — запитала Шарон. — Чиє це подвір'я? Де я?

Мати стурбовано поглянула на неї.

— Що сталося, доню? — спитала вона. — Це наш будинок!

Шарон нічого не розуміла — їй усе довкола здавалося чужим. Мати роздратовано поглянула на дівчину: чому це їй здається, що це не їхній будинок? А Шарон теж була спантеличена: чого мама не хоче допомогти їй?

— Не знаю, що це за місце, вперше його бачу, — скаржилася Шарон. — Нічого не розумію.

Мати подивилася дівчинці в очі та підняла догори вказівного пальця.

— Нікому про це не розповідай, — сказала вона. — Бо скажуть, що ти відьма, та сплять тебе на багатті.

ТОМІ ТА ЙОГО АЛЬТЕР-ЕГО

У 2000 році зі шкільним вчителем Люком почало відбуватися дещо дуже жахливе: він не на жарт зацікавився дитячою порнографією. Люк почав скуповувати пачками заборонені порножурнали та фотографії із зображенням дітей-підлітків. Він почав користуватися послугами проституток у масажних салонах. Люк докладав усіх можливих зусиль, аби приховати свою пристрасть, бо знав, що це було абсолютно недопустимо, однак пізніше зізнався, що бажання отримати насолоду було сильнішим за страх осуду. Про педофілію Люка дізналися лише тоді, коли він почав домагатися своєї прийомної доньки, яка розповіла про все матері. Чоловіка заарештували.

Суддя повідомив, що Люк мав або пройти дванадцятиетапну програму лікування сексуальної залежності, або відсидіти термін. Люк обрав перший варіант, однак із закладу його вигнали за сексуальні домагання до персоналу. Напередодні вироку Люк звернувся до лікарні Університету Вірджинії. Він скаржився на головний біль та зізнався, що хотів зґвалтувати свою домовласницю. Результати сканування мозку лікарів приголомшили: у правій очно-лобній частці мозку Люка була пухлина завбільшки з яйце. І хоча в різних людей ця частка мозку функціонує по-різному, та дедалі більше даних свідчать про те, що саме тут винагороджуються чи караються всі наші дії, а також формуються стимули й мотивації.

Хірурги видалили пухлину, а разом з нею і Люкову педофілію. Через кілька місяців Люка визнали безпечним для суспільства, і він

повернувся до нормального сімейного життя. А через кілька років у нього знову виникли знайомі симптоми, але на цей раз він пішов одразу до лікарні. Скани мозку показали, що в нього знову почала рости пухлина, на тому самому місці. Лікарі видалили її, і Люк знову став самим собою⁵¹.

На щастя, те, що трапилося з Люком, — це скоріше виняток. Але подібні зміни особистості трапляються не так уже й рідко. Більше п'яти мільйонів американців страждають від хвороби Альцгеймера — неблаганного недуга, що суттєво змінює особистість людини; кожні три з половиною хвилини в жителів Великої Британії відбувається інсульт, унаслідок якого людина може стати імпульсивною або тимчасово чи назавжди змінити настрій та цінності. Нам здається, що особистість — це щось стале, стабільне, та насправді ж вона хитка, як картковий будиночок.

Через кілька років після того, як я почала писати цю книжку, в мене з'явився знайомий, у котрого було дві абсолютно різні особистості. Після травми мозку внаслідок розриву судини настроїв, думки та поведінка чоловіка на ім'я Томі Мак'ю стали мінливими, наче весняний вітер. Та мені була знайома лише одна його особистість — та, якою він став після інсульту. Тому я вирішила навідатись до його дочки, аби дізнатися більше про те, яким Томі був до інциденту.

Історія Томі починається з картоплі. Спочатку сіро-зелені плями з'явилися лише на кількох картоплинах. Потім плями почали ширитися, зростати та темнішати, і невдовзі грибок перекинувся й на сусідні рослини, занапастивши цілі поля. «Великий голод в Ірландії», як його пізніше назвали, спричинив тривале голодування та спалах хвороби, яка вбила більше мільйона людей.

Багато хто емігрував з Ірландії. За період з 1845 по 1852 рік тисячі сімей перетнули Ірландське море та осіли в Ліверпулі. Британський прем'єр-міністр відкрито висловив свою зневагу до ірландців, назвавши їх «диким, безвідповідальним, лінивим, непевним та забобонним народом», котрий «не має нічого спільного з англійським характером». Їхня ідея про людське щастя — «це чергування кланових сутичок та грубого ідолопоклонства». Через таку упередженість

СИЛЬВІЯ ТА ЇЇ БЕЗКІНЕЧНА ГАЛЮЦИНАЦІЯ

Опинившись на широкому білому плато гімалайського Каракоруму, який називають «земним дахом», Авінаш Ауджаєб залишився один-однісінький. Того ранку він попрощався з двома своїми партнерами, бо відчув себе занадто виснаженим, аби завершити підйом. Йому нічого не лишалося, як знову повернутися в табір, розбитий біля підніжжя гори. Він ішов уже кілька годин, але через застиглий у часі краєвид здавалося, що Авінаш взагалі стоїть на місці.

Раптом усе змінилося в одну мить: гігантський льодовик, який ще хвилину тому здавався таким близьким, тепер був ніби за сотні кілометрів від нього. Ауджаєб роззирнувся, але не міг позбутися відчуття, що дивиться на світ ніби іншими очима. Він зосередився на своїх кроках та поставив ціль — дістатися до наступного скелястого виступу. Здавалося, до нього він ішов цілу годину, але годинник показував, що минуло лише кілька хвилин.

Ауджаєб був лікарем, тому провів собі самоаналіз. У нього не було зневоднення, він не страждав від гірської хвороби. Чоловік перевірів пульс та тиск — усе було в нормі. То чому він не міг позбутися відчуття, що помер?

Ауджаєб пережив дуже яскраву та тривалу галюцинацію, яку до 1838 року називали просто «блукаючим мозком». Уперше галюцинацію охарактеризував французький психіатр Жан-Етьєн Ескіроль, описавши її як дещо, що виникає в людини, яка «твердо переконана, що бачить неіснуючий об'єкт»⁶⁰. Інакше кажучи, це явище, коли людина бачить те, чого насправді немає.